

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2933/2023
27.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Весне Мاستиловић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство здравља, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1427/23 од 05.04.2023. године, у седници одржаној 27.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1427/23 од 05.04.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1427/23 од 05.04.2023. године и пресуда Основног суда у Врању П1 705/21 од 20.01.2023. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија – Министарство здравља да на име потраживања која тужила АА има према Здравственом центру Врање по решењу Основног суда у Врању Ии 3728/17 од 28.06.2017. године, плати на име дуга због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада, за период од априла месеца 2013. године па закључно са новембром 2014. године и то:

- за месец април 2013. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.06.2013. године па до коначне исплате,
- за месец мај 2013. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.07.2013. године па до коначне исплате,
- за месец јун 2013. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.08.2013. године, па до коначне исплате,
- за месец август 2013. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.09.2013. године, па до коначне исплате,
- за месец септембар 2013. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.11.2013. године па до коначне исплате,
- за месец октобар 2013. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.12.2013. године па до коначне исплате,
- за месец: новембар 2013. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.01.2014. године па до коначне исплате,

- за месец децембар 2013. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.02.2014. године па до коначне исплате,
- за месец јануар 2014. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.03.2014. године па до коначне исплате,
- за месец фебруар 2014. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.04.2014. године па до коначне исплате,
- за месец март 2014. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.05.2014. године па до коначне исплате,
- за месец април 2014. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.06.2014. године па до коначне исплате,
- за месец мај 2014. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.07.2014. године па до коначне исплате,
- за месец јун 2014. године износ од 1.450,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.08.2014. године па до коначне исплате,
- за месец август 2014. године, износ од 1.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.10.2014. године па до коначне исплате,
- за месец септембар 2014. године износ од 1.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.11.2014. године па до коначне исплате,
- за месец октобар 2014. године износ од 1.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.12.2014. године па до коначне исплате,
- за месец новембар 2014. године износ од 1.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.01.2015. године па до коначне исплате све у року од осам дана од дана пријема отправка пресуде, као и да тужилји плати на име дуга због неисплаћених трошкова парничног поступка у предмету Основног суда у Врању П1 742/16 износ од 42.850,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од 11.06.2017. године до коначне исплате и трошкова извршног поступка у предмету Основног суда у Врању Ии 3728/17 у износу од 7.009,00 динара све у року од осам дана од дана правноснажности пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужилји накнади трошкове целокупног поступка у износу од 105.728,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 705/21 од 20.01.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилје да се обавезе тужена да јој на име потраживања која тужилја има према Здравственом центру Врање по решењу Основног суда у Врању ИИ 3728/17 од 28.06.2017. године, плати за период од априла 2013. године до краја новембра 2014. године износе са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке и на име трошкова парничног поступка у предмету Основног суда у Врању П1 742/16 у износу од 42.850,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од 11.06.2017. године до коначне исплате, као и на име трошкова извршног поступка у предмету Основног суда у Врању ИИ 3728/17 у износу од 7.009,00 динара. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужилји плати на име трошкова парничног поступка износ од 25.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1427/23 од 05.04.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Врању П1 705/21 од 20.01.2023. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23-други закон), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је против Здравственог центра Врање водила радни спор пред Основним судом у Врању, ради наплате трошкова доласка и одласка са рада за период од априла 2013. године до новембра 2014. године. Поступак је завршен пресудом П1 742/16 од 11.05.2017. године којом је њен тужбени захтев усвојен. На предлог тужиле, као извршног повериоца, Основни суд у Врању је решењем ИИ 3728/17 од 28.06.2017. године, усвојио предложено извршење ради намирења потраживања из правноснажне пресуде као и трошкова извршног поступка. Предмет Основног суда у Врању ИИ 3728/17 достављен је на спровођење јавном извршитељу Станку Филиповићу из ... који је, 23.08.2017. године, донео Закључак ИИ 1440/17 тако што је одредио спровођење извршења одређеног решењем Основног суда у Врању од 28.06.2017. године, на средствима на рачуну извршног дужника. Закључак јавног извршитеља је достављен на реализацију Народној банци Србије – Одсек за принудну наплату Крагујевац, која је, обавестила јавног извршитеља да извршење није спроведено у року од 15 дана од дана пријема закључка. У предмету јавног извршитеља нису предузимане друге радње. Рачун Здравственог центра Врање је у непрекидној блокади укупно 1720 дана тако да извршење одређено решењем суда и закључком јавног извршитеља није спроведено. Оснивач Здравственог центра Врање је Република Србија а тај центар се претежно финансира из уступљених јавних прихода, док су покретне и непокретне ствари које користи у раду у јавној својини. Сва покретна и непокретна средства Здравственог центра у Врању су у својини Републике Србије а тај центар не располаже задужбинама нити има удела у имовини других друштава, док се поклони и донације уплаћују само на рачуне који су заштићени и не могу бити предмет извршења.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио захтев да тужена тужилји исплати предметно потраживање, применом одредбе члана 28. Закона о здравственој заштити, члана 54. Закона о извршењу и обезбеђењу, члана 11. и члана 14. став 1. Закона о стечају и члана 16. став 3. Закона о јавној својини. Налази да у конкретном случају не постоји одговорност Републике Србије за обавезе Здравственог центра у Врању, чији је она оснивач, пошто јавни извршитељ по службеној дужности није решењем обуставио поступак ако је извршење постало немогуће или не може да се спроведе из других разлога. У конкретном случају не постоје услови за активирање правила о солидарној одговорности Републике Србије као оснивача здравственог центра.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду налазећи да је извршни поступак још увек у току и да тужилжа није доказала да су исцрпљена сва расположива средства извршења прописана Законом о извршењу и обезбеђењу, нити је доказала да су испуњени услови за отварање стечајног поступка над извршним дужником. Стога по оцени другостепеног суда, нису испуњени материјални услови за примену одредбе члана 14. Закона о стечају односно за активирање правила о солидарној одговорности Републике Србије, као оснивача Здравственог центра Врање.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право а тужилжа основано на то у ревизији указује.

Одредбом члана 28. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС“, број 25/2019) прописано је да здравствену установу у јавној својини оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а здравствену установу у приватној својини оснива правно или физичко лице, под условима прописаним овим законом (став 2). Здравствена установа може се основати као: 1) дом здравља; 2) здравствена установа поликлиника; 3) апотекарска установа; 4) болница (општа и специјална); 5) здравствени центар; 6) завод; 7) завод за јавно здравље; 8) клиника; 9) институт; 10) клиничко-болнички центар; 11) универзитетски клинички центар; 12) војна здравствена установа или санитетска јединица и установа у Војсци Србије, у складу са посебним законом.

Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/2015... 9/2020), средства и предмете извршења прописије у одредби члана 54. тако што средства извршења ради намирења новчаног потраживања јесу: продаја непокретности извршног дужника, продаја покретних ствари извршног дужника, заједничка продаја непокретности и покретне ствари, пренос новчаног потраживања извршног дужника, пренос зараде извршног дужника, пренос новчаних средстава с рачуна извршног дужника код банке, пренос средстава са штедног улога или текућег рачуна извршног дужника, продаја финансијских инструмената извршног дужника, продаја удела извршног дужника у привредним субјектима и пренос потраживања извршног дужника да му се преда или испоруче покретне ствари или преда непокретност и уновчење других имовинских права извршног дужника (став 2).

На основу одредбе члана 11. Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 106/15 и 106/16), стечајни поступак отвара се кад се утврди постојање само једног стечајног разлога (став 1), док су ставом 2. истог члана закона побројани стечајни

разлози и то између осталог трајна неспособност плаћања, која постоји ако стечајни дужник не може да одговори својим новчаним обавезама у току од 45 дана од дана доспелости обавезе и потпуно обустави сва плаћања у непрекидном трајању од 30 дана. Према члану 14. став 1. истог закона, стечајни поступак не спроводи се према Републици Србији, аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе, фондовима или организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања, правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе из републичког буџета односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. За обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. овог члана Закона не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају његови оснивачи, односно власници као и чланови и акционари (став 3).

На основу одредбе члана 16. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/2011... 153/2020) на непокретностима у јавној својини коју, у целини или делимично користе органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, остваривање њихових права и дужности не може се спровести принудним извршењем. Предмет принудног извршења не могу бити ни покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе из плана мреже здравствених установа, осим у случајевима из члана 17. став 2. овог закона на основу Одлуке Владе (став 5).

У конкретном случају, тужила има ненаплаћено новчано потраживање према Здравственом центру Врање чији је оснивач Република Србија, а које није наплаћено у извршном поступку имајући у виду да је извршни дужник у непрекидној блокади пет година. Пошто су све покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе, па и Здравствени центар у Врању, у јавној својини Републике Србије, а Здравствени центар нема удела у имовини других друштава, при чему се поклони и донације уплаћују само на рачуне који су заштићени и не могу бити предмет извршења, следи да тужила није у могућности да своје потраживање наплати у извршном поступку против Здравственог центра у Врању због његове трајне неспособности за плаћање, што значи да постоје материјално-правни услови за отварање стечајног поступка. Међутим, пошто се на основу одредбе члана 14. став 1. Закона о стечају, стечајни поступак не спроводи против здравствене установе која се претежно финансира кроз уступљене јавне приходе из републичког буџета, што је овде случај, следи да је тужена солидарно одговорна за дугове Здравственог центра у Врању, као његов оснивач, у смислу одредбе члана 14. став 3. Закона о стечају.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о облигационим односима, сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу, она престаје и сви дужници се ослобађају. Пошто је тужена солидарни дужник, следи да су одбијањем тужбеног захтева нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужилца је успела у поступку па јој суд сходно одредбама чл. 153. и 154. ЗПП признаје следеће трошкове и то: на име стручног састава тужбе и једног прецизираног поднеска износ од по 9.000,00 динара, на име приступа пуномоћника на два неодржана рочишта по 6.000,00 динара, на име приступа пуномоћника на једном одржаном рочишту износ од 10.500,00 динара, на име стручног састава жалбе и ревизије износ од по 18.000,00 динара, на име таксе за жалбу и другостепену одлуку износ од по 4.690,00 динара, на име таксе за ревизију износ од 9.924,00 динара, таксе за одлуку по ревизији износ од 9.924,00 динара (како је тражено) што све укупно чини износ од 105.728,00 динара. Остали трошкови нису признати (трошкови таксе за тужбу и првостепену одлуку и трошкови вештачења) јер исти сходно члану 163. став 2. ЗПП по висини нису опредељени.

Из тих разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу трећем изреке донео применом одредбе члана 165. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић